

Djur och natur

Redaktör: PETER HELPERIN
peter.helperin@allers.se

Har du någon djur- eller naturupplevelse som du vill fråga eller berätta om? Skicka då ett mejl till mig, eller skriv till: **Djur & natur, Allers, 251 85 Helsingborg.** Skicka gärna med en bild. Införda bidrag belönas med tre trisslotter.

Bild: PETER HELPERIN

På svampjakten i skogen gäller det att använda alla sina sinnen. Det kan förbättra din jaktlycka! Lyssna till ljudet från en hatt som bryts av, precis som kursdeltagarna utanför Linköping gör. De går en universitetskurs i svampkunskap.

Vi plockar svamp från morgon till kväll

Från ett skogsområde utanför Linköping hörs ljudet av kvistar och grenar som bryts under gummistövlar som trampar omkring. Ljudet blandas med ett muntert sorl som ibland avbryts av lustiga utrop.

– Oh, fy vad den här luktar, den åker ner i korgen.

– Den här var jättemörk, det är nog en tegelsopp.

De märkliga beskrivningarna kommer från ett 30-tal personer som alla har ett gemensamt, de älskar svamp. Men det rör sig inte om vilka söndagsplockare som helst utan om elever från Umeå universitets svampkurs. Under fem dagar har kursdeltagare från hela landet samlats vid stiftsgården Vårdnäs utanför Linköping för att lära sig så mycket det bara går om svamp. Från tidigt på morgonen till sent på kvällen pågår lektioner, exkursioner och föredrag. Skoldagen avslutas inte förrän sent på kvällen, men de riktiga entusiasterna låter sig inte stoppas utan lånar köket där de kan laga till dagens fångst och utbyta recept.

Marie Jadner och Michael Krikorev är två av kursens tre lärare.

Den här dagen har eleverna gått upp tidigt och första lektionen för dagen var bestämningsmetodik, där man gick igenom de svampar som plockats dagen innan. Genomgången hölls av lärarna Elisabeth Bååth, Marie Jadner och Michael Krikorev.

Meningen är att kursdeltagarna nu ska lära känna en ny

skogstyp. Friluftsområdet Vidingssjö, en bit utanför centrala Linköping, erbjuder blandskog med både barr- och lövträd. På en timme gäller det för kursdeltagarna att samla ihop så mycket kursmaterial, alltså svamp, som möjligt.

Marit Dravnieks och Klärry Karlsson går båda Svampkurs I

och har bildat par ute i skogen den här dagen. Både Klärry och Marit är vana svampplockare och har varit ute i svampskogarna så länge de minns, men de tycker att man aldrig kan lära sig för mycket.

– Den här påminner om karljohanssvamp men om man känner på hatten så är den luden som en persika, säger Marit.

Det är en giftsvamp, konstaterar Stig och Marit. Men vilken?

Bli svampkonsulent

För den verkliga svampentusiasten erbjuder Umeå universitet sju olika svampkurser, allt från att färga med svampar till toxikologi, läran om deras gifter.

Gemensamt för samtliga kurser är att de är på 7,5 högskolepoäng och läses på distans med 2-3 samlingar per kurs. Samlingarna kan vara på andra orter än Umeå, som Linköping och Skövde.

Med godkänt betyg i Svampkunskap I kan man gå vidare till Svampkunskap II för att bli svampkonsulent. I dag finns omkring 250 svampkonsulenter spridda över hela landet och de arbetar främst med att informera om svamp på till exempel studieförbund, skolor, bibliotek och även för privatpersoner. Bland annat ordnas kurser, föredrag och guidade svampturer.

Läs mer på www.svampkonsulent.nu eller på www.emg.umu.se

– Ja, då är det är en finluden stensopp, konstaterar Klärry.

Många timmar i skogen

Marit arbetar på antagningsnämnden på Verket för högskole-service.

– På hösten brukar jag sälja lite svamp på jobbet till dem som inte hinner komma ut själva. Mina kol-

leger brukar driva med mig och kallar mig för svampexperten. Jag har till och med fått ett certifikat av en skojfrisk kollega, berättar Marit och skrattar. Nu måste jag ju leva upp till det, så jag anmälde mig till kursen.

Klärry berättar att hon och hennes man älskar svamp och att det blir många timmar i skogen varje höst. Men hon erkänner att det mest blir de vanliga sorterna som plockas.

– Det blir mest kantarell, stolt fjällskivling och så är trattkantareller också goda. Man är väl lite fjömpig och håller sig till de mer traditionella sorterna, det var därför jag anmälde mig till kursen, för att våga pröva nya sorter.

Under normala förhållanden är en timme i skogen ingen lång tid för en svampplockare när det gäller att hitta svamp, men med gynnsamma väderförhållanden – lagom doser sol och regn – blir marken proppfull av olika svampar.

– Oh, titta här växer det trattisar, säger Klärry förtjust och plockar varsamt upp några gyllengula svampar från marken och stoppar ner dem i korgen.

När eleverna väl kommer hem efter träffen i Linköping är det hemstudier som gäller. Resten av terminen arbetar de med ett projektarbete som senare redovisas under en sista sammankomst. I grundkursen i svampkunskap handlar det mycket om hur svampar är uppbyggda och i vilka miljöer de växer, men också om olika förväxlings- och giftsvampar. Framför allt gäller det att lära sig så många arter som möjligt.

Det handlar mycket om att utnyttja alla sina sinnen i skogen, inte bara synen. Det gäller att lukta, smaka, känna och till och med använda hörseln!

Klärry Karlsson med favorit-svampen, trattkantarell.

Klärry plockar upp en mörkbrun svamp från marken.

– Lyssna här, säger hon och bryter av en bit av svampens hatt. Hörde du hur det knäppte till? Det är typiskt för kremlor att ge ifrån sig det speciella ljudet.

Tecken som avslöjar

Men alla svampar har inte lika tydliga tecken som avslöjar dess identitet. Marit tror att hon har hittat en giftig en, men vilken?

– Den ser fin ut, men det måste väl vara en sorts flugsvamp, säger hon och visar en brunaktig svamp.

Klärry håller med och pekar på svampens strumpa, vilken styrker teorin om att det är en giftsvamp.

Stig Spjuth, som även han tillhör nybörjargruppen, kommer gående och blir indragen i artdiskussionen. Men han kan bara skratande konstatera att det är en svamp, men vilken vet han inte.

– Lagg den i korgen så får vi höra vad lärarna säger om den.

Marit tittar på klockan som visar att en timme strax har gått och det är dags att ge sig tillbaka mot samlingsplatsen.

– Man kanske skulle anmäla sig till en orienteringskurs nästa gång, säger hon efter att ha konstaterat att överflödet av svamp har fått dem båda att glömma bort var de kom ifrån.

Efter ett tag hörs röster från andra kursdeltagare som även de är på väg till samlingsplatsen. De slår följe och kikar i varandras välfyllda korgar för att jämföra dagens fynd. Det kommer att bli en lång eftermiddag med många svampar att artbestämma. Men lite tid blir det nog över tillatt laga till några trattisar. ■

Solens upp- och nedgång måndag 6/8 -07

Lund	05.21	21.04
Stockholm	04.43	21.03
Luleå	03.38	21.34

Glad sommar